

Hogeschool Utrecht
Faculteit Economie en Management van Hogeschool Utrecht
De heer W. van de Kapelle
Postbus 85029
3508 AA Utrecht

Datum: 17 februari 2016
Kenmerk: HC/16.030
Onderwerp: Heraudit bachelor Bedrijfseconomie

Geachte heer Van de Kapelle,

Donderdag 29 oktober 2015 voerde een auditpanel onder voorzitterschap van Hobeon Certificering een heraudit uit bij de voltijdvariant van de hbo-bachelor Bedrijfseconomie te Utrecht.

In deze brief beschrijven wij allereerst de aanleiding en de scope van de heraudit. Vervolgens beschrijven wij naar aanleiding van de verrichtingen vanuit het herstelplan onze bevindingen op de standaarden 3 en 4 van het beoordelingskader.

1. Aanleiding en scope

Op 9 en 10 september 2013 was de opleiding Bedrijfseconomie onderwerp van audit ten behoeve van de accreditatie door de NVAO. Het auditpanel dat destijds de audit uitvoerde, beoordeelde op basis van het eindniveau van de voltijdstudenten standaard 3 als onvoldoende en adviseerde de NVAO de opleiding een herstelperiode op deze standaard toe te kennen.

Op verzoek van de NVAO diende de opleiding vervolgens een herstelplan in (d.d. 12 juni 2014). Het auditpanel beoordeelde dit herstelplan als adequaat, waarna de NVAO besloot de opleiding een herstelperiode toe te kennen. Hiermee werd de accreditatie van de opleiding verlengd met twee jaar.

Op 29 oktober 2015 is derhalve de opleiding Bedrijfseconomie opnieuw door een auditpanel bezocht. Er vond een herbeoordeling plaatsgevonden op standaard 3 van het 'oude' NVAO beoordelingskader (d.d. 22 november 2011), met medeneming van de resultaten van de ingezette ontwikkelingen op de andere standaarden.

2. Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Algemeen

De faculteit heeft gedurende de herstelperiode het eindniveau van de opleiding op voldoende niveau gebracht en een systeem van toetsing en beoordeling ontwikkeld en geïmplementeerd. Tevens is de het eindniveau door middel van externe validering op adequate wijze geborgd. Daarbij is gekozen voor een FEM-brede aanpak die wordt aangestuurd door de instituutsdirectie.

De focus van de aanpak was en is gericht op het creëren van een facultaire standaard in het verbeteren van de kwaliteit van eindwerkstukken en kwaliteit van de beoordeling daarvan, inclusief de beoordeling van de praktijkstage.

Het systeem van toetsen en beoordelen

Het systeem van toetsen en beoordelen, als onderdeel van standaard 3, is in de oorspronkelijke audit als voldoende beoordeeld. Het auditpanel heeft op 29 oktober 2015 gekeken naar de ontwikkelingen die de opleiding heeft ingezet. Alle studiepunten worden toegekend op basis van toetsen en/of beoordelingen. Elke cursus wordt apart getoetst. In de cursuswijzers staat vermeld wat de leerdoelen zijn en op welke manier die worden getoetst. In het toetsplan van de opleiding is vastgelegd welke competenties in welke cursussen, op welke wijze en op welk niveau worden getoetst.

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen.

- Theorie wordt schriftelijk getoetst. In de propedeuse geschiedt dat voor een belangrijk deel door meerkeuzetoetsen. Daarnaast worden, in de vorm van casussen, studenten één of meer beroepsvraagstukken voorgelegd die zij dienen op te lossen.
- In projecten worden eindproducten beoordeeld in relatie tot de plannen. Dit gebeurt door het beoordelen van een verslag en/of presentatie.
- Procesvaardigheden worden beoordeeld aan de hand van het reflectieverslag van de student. Kennisonderdelen van het project worden getoetst met behulp van een mondeling individueel afgenomen kennistoets. De student laat dan zien dat hij vaardigheden en werkmodellen correct kan toepassen in een zo reëel mogelijke praktijksituatie. Communicatieve vaardigheden en onderzoeksvaardigheden worden daarbij eveneens beoordeeld.
- De beoordeling van stages en de afstudeeropdracht geschiedt met behulp van de beoordelingscriteria die zijn vastgelegd in de cursuswijzers "stage en afstuderen".

Het panel heeft het toepassen van de verschillende toetsvormen kunnen verifiëren.

Er zijn eisen gesteld ten aanzien van validiteit, betrouwbaarheid, efficiency en transparantie van toetsen. Toetsen worden opgesteld door cursusbeheerders en docenten die als examinator zijn benoemd door de examencommissie. Alle toetsen inclusief de normering worden door twee personen opgesteld en de beoordelingscriteria worden opgesteld en gevalideerd door een team van docenten. De te bereiken leerdoelen zijn uitgewerkt in toetsmatrijzen. Per toets wordt aangegeven welke leerdoelen worden getoetst, welk onderling gewicht de toetsonderdelen hebben, op welke wijze het cijfer tot stand komt en waar de cesuur tussen onvoldoende en voldoende ligt.

Samenwerkingen zijn vanaf het schooljaar 2012-2013 opgezet met de Haagse Hogeschool en de Hogeschool Rotterdam om van elkaar te leren betreffende het beoordelen van afstudeerwerken.

De opleiding heeft bij het afstuderen een scheiding aangebracht tussen begeleiding en beoordeling om transparantie van beoordelingen te bevorderen. Studenten kennen bij projecten en het afstuderen één begeleider en twee beoordelaars.

Het panel heeft de samenstelling van toetsen en de criteria die worden gehanteerd bij beoordelingen gezien en stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties zichtbaar zijn in de toetsen en de gehanteerde criteria. Daarmee stelt het panel ook vast dat de toetsen aantoonbaar aansluiten bij de eindtermen en dat aandacht wordt besteed aan de reikwijdte, de actualiteit en de spreiding in de inhoud van de toetsen.

De facultaire examencommissie

De facultaire examencommissie bestaat uit een aantal kamers. Voor de opleiding Bedrijfseconomie is dit de Kamer Finance & Accounting. De examencommissie en Kamer F&A houden onafhankelijk van de opleiding en van de faculteit toezicht op het toetsstelsel.

In het studiejaar 2013-'14 is een toetscommissie toegevoegd aan de kamer. De toetscommissie ziet toe op goede toetsdoelen, actuele toetsmatrijzen en goede toetsing bij de uitvoering van elke cursus. De toetscommissie is bemenst met toetsexperts.

Er is onlangs een extern lid toegevoegd aan de examencommissie en er is een nieuwe, onafhankelijke voorzitter benoemd voor het College van Examens in de faculteit. Rondom het beoordelen van afstuderen heeft de examencommissie ingegrepen en in het collegejaar 2013-2014, voorafgaand aan elke afstudeerzitting, alle afstudeerwerken gelezen en beoordeeld. Dit hield in dat een afstudeerwerk eerst door twee examinatoren goedgekeurd moest worden alvorens het aanvullend door een lid van de examencommissie of extern deskundige gelezen en beoordeeld werd. Input van de hieruit volgende interventies, in een aantal gevallen moest verbeterd worden, werd gebruikt voor de kalibreersessies van begeleiders en beoordelaars.

Sinds februari 2015 worden niet alle eindwerken meer gelezen door de examencommissie, maar doet zij dit steekproefsgewijs. Ter borging van het afstudeerproces als geheel zijn leden van de examencommissie in juni / juli 2015 aangeschoven bij tien afstudeerzittingen, om te toetsen of ook hier het protocol zorgvuldig wordt toegepast.

De examencommissie werkt op basis van een jaarplanning. Het jaarplan 2015-2016 is in voorbereiding in samenwerking met het College voor Examens FEM. Daarmee is een volgende stap gemaakt naar een structurele werkwijze binnen de commissie en in de afstemming met het opleidingsmanagement en de andere examencommissies.

Het panel vindt het positief dat de opleiding een examen- en een toetscommissie heeft die beide voldoende zijn toegerust voor hun taken. Tevens is de toetsing gevarieerd en van goed niveau. De opleiding heeft daarbij zicht op de kwaliteit en het niveau van de eindwerkstukken. Dit alles overwegende beoordeelt het auditteam deze standaard als **'voldoende'**.

3. Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd

Er zijn naar aanleiding van de vorige audit maatregelen getroffen om de kwaliteit van de afstudeerwerken te verbeteren. De getroffen maatregelen hebben volgens het auditpanel op adequate wijze geresulteerd in verbeterde eindwerken. Een faculteitsbrede werkgroep Afstuderen is opgericht met als doel het herijken en borgen van het afstudeerbeleid. Op basis van de ontwikkelde instrumenten en richtlijnen hebben kalibreersessies met docententeams plaatsgevonden, waarin werd geoefend met de nieuwe beoordelingskaders. De kalibreersessies zijn ondersteund met trainingssessies voor docenten op het gebied van toegepast onderzoek, in samenwerking met het lectoraat Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek. Als resultaat van de kalibreer- en trainingssessies zijn de beoordelingsformulieren aangescherpt. Het auditpanel ziet dat de actiepunten van het herstelplan op adequate wijze ten uitvoer zijn gebracht.

Studenten zijn beter voorbereid op het afstudeerproces door het bieden van op maat ontwikkelde workshops over onderzoeksvaardigheden. Elke student dient deze workshops te volgen ter voorbereiding op het schrijven van een onderzoeksvoorstel. Deze workshops blijven bestaan tot de implementatie van de vernieuwde leerlijn Leren Onderzoek Doen in 2016-2017, zodat studenten over de benodigde onderzoeksvaardigheden beschikken.

Het auditteam heeft voorafgaand aan de heraudit bij wijze van steekproef vijftien van het totaal aantal beschikbare eindwerkstukken van de laatste twee jaar bestudeerd en beoordeeld. De bestudeerde verslagen en portfolio's liggen op hbo-bachelorniveau. De beoordeling van de eindwerken door het auditteam komt in belangrijke mate overeen met het oordeel van de examinatoren. Daar waar dit een enkele keer niet direct het geval was, heeft het auditteam een toelichting gevraagd van examinatoren; een mondelinge toelichting die bij het auditteam vervolgens leidde tot begrip voor het oordeel van de examinatoren.

Verdere verbetering van de afstudeerverslagen is volgens het auditteam mogelijk door een versterking van de onderzoeksaanpak: methodologie, expliciteren van de strategie (opeenvolgende stappen met beoogde uitkomsten) en onderbouwing daarvan.

Het auditteam bestudeerde vijftien eindwerken en is, evenals als de docenten, tot een positief oordeel gekomen. Het auditteam beoordeelt standaard 4 als **'voldoende'**.

4. Conclusie

Het panel concludeert dat de opleiding Bedrijfseconomie grote stappen heeft gemaakt in de verbetering van het gerealiseerde niveau. De examencommissie functioneert adequaat.

Wij zijn van oordeel dat indien deze ontwikkeling de komende jaren wordt voortgezet er met vertrouwen naar de toekomst gekeken kan worden. De actiepunten zoals opgenomen in het herstelplan zijn op de juiste wijze ingevuld door de opleiding. De opleiding voldoet op dit moment aan de eisen zoals gesteld in standaarden 3 en 4 van het nieuwe NVAO beoordelingskader. (d.d. 19 december 2014)

Met vriendelijke groet,
namens het panel,

F.J. Telwin,

secretaris

Bijlagen:

1. Samenstelling auditpanel dat 29 oktober 2015 de heraudit uitvoerde;
2. Herstelplan Hogeschool Utrecht, d.d. 2 juni 2014 (concept);
3. Advies van het auditpanel inzake het herstelplan, brief d.d. 12 juni 2014, kenmerk HC14.158.

Samenstelling beoordelingspanel dat op donderdag 29 oktober 2015 de herbeoordeling uitvoerde bij de opleidingen Accountancy en Bedrijfseconomie (voltijdvarianten¹) van Hogeschool Utrecht.

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	Bedrijfseconomie
oriëntatie en niveau opleiding	Hbo-bachelor
Indien van toepassing: gerelateerd(e) associate-degree-programma('s)	Nvt
graad	Bachelor of Business Administration
afstudeerrichtingen / 'tracks'	Nvt
onderwijsvorm(en)	Competentiegericht
aantal studiepunten	240 ec
locatie(s)	De Uithof, Padualaan 101 3584 CH Utrecht
variant(en)	• Bachelor Voltijd
Registratienummer in CROHO	34401

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Hogeschool Utrecht
<i>Administratieve gegevens opleidingsbeoordeling</i>	
Type opleidingsbeoordeling (uitgebreid of beperkt)	Beperkt
Bijzonder kenmerk (indien van toepassing)	Nvt

Overzicht panelleden

Naam	Rol	Domeindeskundige
De heer R.J.M. van der Hoorn MBA	Voorzitter	Ja
De heer M. Paur RA MMO	Lid	Ja
De heer Prof. dr. E.H.J. Vaassen RA	Lid	Ja
De heer drs. J. Bakker	Lid	Ja

NB. De heren Van der Hoorn en Paur vertegenwoordigen samen het voormalige auditpanel. Voor de herbeoordeling is het niet nodig om een studentlid in te zetten.

Secretaris/Coördinator

Naam	Rol	Gecertificeerd d.d.
De heer F.J. Telwin MSc BA	Secretaris	2013

¹ De overige varianten (duaal bij Accountancy en deeltijd bij Bedrijfseconomie) maken geen deel uit van deze herbeoordeling.

Samenstelling beoordelingspanel dat op donderdag 29 oktober 2015 de herbeoordeling uitvoerde bij de opleidingen Accountancy en Bedrijfseconomie (voltijdvarianten¹) van Hogeschool Utrecht.

IV Korte functiebeschrijving van de panelleden

1	De heer R.J.M. van der Hoorn MBA is een van de directeuren van de Hobéon Groep en heeft binnen het hoger onderwijs ruime ervaring met audits. Daarnaast houdt hij zich onder andere bezig met financieel economische vraagstukken voor hoger onderwijsinstellingen.
2	De heer M. Paur RA MMO is registeraccountant en sinds 2006 docent Accountancy en Bedrijfseconomie bij de Hogeschool van Amsterdam. Daarvoor en daarnaast was hij Docent Financial Auditing bij de Postmaster Accountancy van de Vrije Universiteit. Tegenwoordig is hij docent Accounting Information Systems bij de Postmaster Accountancy van de Universiteit van Amsterdam. Voor zijn overstap naar het onderwijs heeft hij 30 jaar ervaring in beroepenveld, waarvan circa 25 jaar binnen de Big4 accountantskantoren van beginnend assistent tot en met partner.
3	De heer prof. dr. E.H.J. Vaassen RA is sinds 2011 hoogleraar Accountancy bij de Universiteit van Tilburg. Sinds 2013 is hij tevens partner en directeur Bureau Vaktechniek Baker Tilly Berk.
4	Dhr. drs. J. Bakker studeerde HBO Bedrijfseconomie bij Fontys Hogescholen in Venlo en behaalde vervolgens zijn Master Bedrijfswetenschappen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Hij heeft circa 9 jaar praktijk ervaring als (assistent)controller in de zorgsector en ruim 4,5 jaar ervaring als organisatieadviseur bij Twynstra Gudde. Sinds vijf jaar is de heer Bakker als docent betrokken bij de hbo-bacheloropleiding Bedrijfseconomie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Sinds anderhalf jaar is hij bovendien actief als zelfstandig ondernemer, waarbij hij personen die een ontwikkelstap willen maken op het gebied van bedrijfseconomie en/of organisatieadvies begeleidt en adviseert.

¹ De overige varianten (dual bij Accountancy en deeltijd bij Bedrijfseconomie) maken geen deel uit van deze herbeoordeling.